04/06/2023

Πανηγυρίζει η Ιερά Μονή Αγίας Τριάδος Σπαρμού στις πλαγιές του Ολύμπου

/ Ιερές Μονές

Σε μια όμορφη, καταπράσινη τοποθεσία, στις νοτιοδυτικές πλαγιές του Ολύμπου, σε υψόμετρο 1.000 μέτρων, κοντά στο χωριό Σπαρμός της Ελασσόνας, είναι κτισμένη η Ιερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Αγίας Τριάδος Σπαρμού. Η Μονή πανηγυρίζει στις 5 Ιουνίου 2023 του Αγίου Πνεύματος και αναμένεται και φέτος να υποδεχτεί πλήθος προσκυνητών.

Η Εγκατάλειψη και η «Αναγέννηση» του Μοναστηριού

Ιδρύθηκε στα μέσα του 16ου αιώνα αν και η παράδοση ανάγει την ιστορία της ακόμη παλαιότερα. Γνώρισε μεγάλη πνευματική και οικονομική ακμή κατά τον 18ο αιώνα, απέκτησε πολλά μετόχια, έγινε κέντρο εκπαίδευσης πολλών ιερωμένων και λογίων και ενίσχυσε οικονομικά τη Σχολή Τσαριτσάνης.

Διέθετε πλούσια βιβλιοθήκη, που περιλάμβανε χειρόγραφους κώδικες και σπάνια βιβλία όχι μόνο θεολογικά, αλλά και σχετικά με μαθηματικά, μυθολογία, γεωγραφία και την αρχαία ελληνική γραμματεία, ενώ για πολλά χρόνια στους χώρους της γινόταν αντιγραφή και έκδοση κειμένων και λειτουργούσε βιβλιοδετείο.

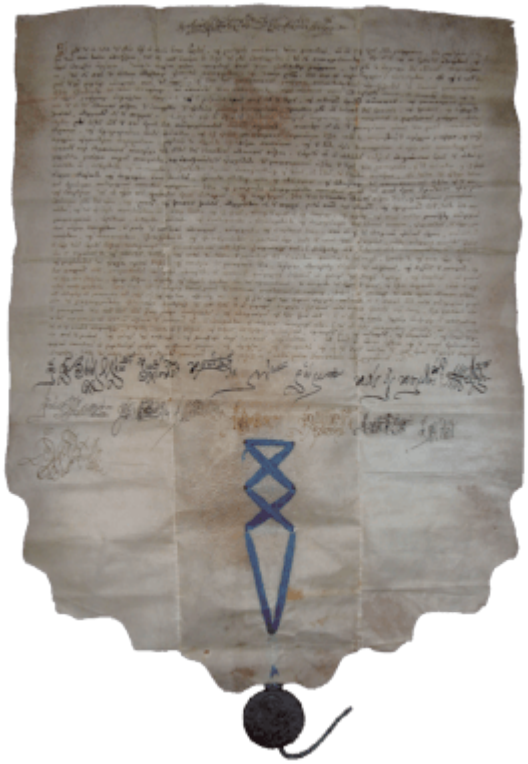

Πατριαρχικό-Μολυβδόβουλο-Σιγίλλιο

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας έγινε καταφύγιο των αγωνιστών του Ολύμπου και για τον λόγο αυτό πυρπολήθηκε από τους Τούρκους το 1822.

Στις αρχές του 20ού αιώνα περιήλθε σε παρακμή και το 1932 εγκαταλείφθηκε, αλλά από το 2000, μετά την πλήρη ανακαίνιση των χώρων της, λειτουργεί και πάλι ως ανδρική.

Οι πρώτες προσπάθειες για την αποκατάσταση των ζημιών και την ανακαίνιση της Μονής ξεκίνησαν επί αρχιερατείας του Μακαριστού Μητροπολίτου Ελασσώνος κυρού Σεβαστιανού († 1999). Το έργο ολοκληρώθηκε με την αναστήλωση της Ιεράς Μονής, επί αρχιερατείας του φιλομόναχου και δραστήριου Μητροπολίτου Ελασσώνος κυρού Βασιλείου († 2014), ο οποίος έθεσε ως στόχο την επάνδρωση της Μονής. Πράγματι, το έτος 2000 μ.Χ. εγκαθίσταται στη Μονή ανδρική αδελφότητα, για να συνεχίσει και να διατηρήσει την ιερά παρακαταθήκη, που άφησαν οι ανά τους αιώνες Πατέρες αυτής.

Το συγκρότημα περιβάλλεται από ψηλά διώροφα κτήρια με κελιά και βοηθητικούς χώρους, που σχηματίζουν περίβολο. Στο κέντρο βρίσκεται το **καθολικό**, αφιερωμένο στην **Αγία Τριάδα**.

Στο εσωτερικό του δεσπόζει η **εικόνα της Αγίας Τριάδας** που χρονολογείται

στην περίοδο 1835-1838 και φέρει μεταλλικό κάλυμμα κατασκευασμένο το 1841 στην Τσαριτσάνη. Στο συγκρότημα λειτουργεί ξενώνας, στο κτήριο του οποίου υπάρχουν παρεκκλήσια του Αγίου Χαραλάμπους και του Αγίου Ιωάννη Πρόδρομου.

Στη βορειοανατολική πλευρά του συγκροτήματος υψώνεται επιβλητικά υψηλός πύργος, ο οποίος στεγάζει τη **Βιβλιοθήκη της Μονής**. Περιέχει **άνω των είκοσι χιλιάδων τόμους** και περιλαμβάνει βιβλία θεολογικά, ιστορικά, επιστημονικά, ξενόγλωσσα κ.ά.

Πνευματικός Φάρος και καταφύγιο των κατοίκων της περιοχής

Η ύπαρξη της Μονής αποτελούσε πνευματικό φάρο και καταφύγιο για τους κατοίκους της περιοχής. Συγκεκριμένα, στα δύσκολα χρόνια του οθωμανικού ζυγού, περιέθαλπε τους αναγκεμένους, προστάτευε αυτούς που κινδύνευαν, τους φύλαγε από τον αφελληνισμό και την αλλαξοπιστία. Με την τέλεση των Ιερών Μυστηρίων, τον ευαγγελικό λόγο και την προσευχή, οι υπόδουλοι Έλληνες έπαιρναν δύναμη, αντλούσαν κουράγιο και διατηρούσαν μέσα τους άσβεστη τη φλόγα της πίστεως, αλλά και την ελπίδα για την ανάσταση του Γένους.

Ειδικότερα, από τις αρχές του 17ου αι. μ.Χ. έως τα μέσα περίπου του 19ου αι. μ.Χ. η Μονή γνωρίζει εξαιρετικά μεγάλη ακμή και συμβάλλει καθοριστικά στην πνευματική άνθηση της περιοχής. Έτσι, στήριζε οικονομικά τα κατά τόπους σχολεία· συγκρότησε πλούσια βιβλιοθήκη· απέκτησε μετόχια στα χωριά της Τσαριτσάνης και του Σπαρμού.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που μας παραδίδει ένας σωζόμενος κατάλογος βιβλίων, η Μονή συγκρότησε μια σπουδαία και αξιόλογη βιβλιοθήκη. Απαρτίζεται από χειρόγραφους κώδικες και βιβλία θεολογικά, γεωμετρίας και μαθηματικών, έργα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας και μυθολογίας, εγκυκλοπαιδικό λεξικό, βιβλία παιδαγωγικής και γεωγραφίας, γραμματικές και λεξικά.

Οι Πατέρες της Μονής

Οι Πατέρες του Μοναστηριού ασχολούνταν με την αντιγραφή και έκδοση κειμένων στα πλαίσια της λειτουργίας ενός βιβλιογραφικού εργαστηρίου, ενώ παράλληλα καλλιέργησαν και τη βιβλιοδετική τέχνη. Μέρος των βιβλίων διασώθηκε και εκτίθεται στο Μουσείο της Μονής.

Αξιοσημείωτη ήταν και η πνευματική δράση των Πατέρων της Μονής (μέσα 18ου αι. – αρχές 19ουαι.):

Ο ιερομόναχος **Ιωνάς Σπαρμιώτης**, ο επονομαζόμενος και Μαθηματικός, άσκησε αξιόλογο συγγραφικό και μεταφραστικό έργο, ενώ πλουσιότατο υπήρξε και το διδακτικό έργο του στη Θεσσαλία, τη Μακεδονία και την Κωνσταντινούπολη. Οι μαθητές του, ο μητροπολίτης Βεροίας Χρύσανθος, ο Κοζανίτης Γεώργιος Σακελλάριος, ο Χριστόφορος Περραιβός, ο Γεωργάκης Ολύμπιος και ο αρματολός Νικοτσάρας, διακρίθηκαν ως ιερωμένοι, ως διδάσκαλοι και ως αγωνιστές του Γένους.

Άλλοι ονομαστοί Πατέρες ήταν ο ιερομόναχος **Γερμανός Σπαρμιώτης**, ο οποίος διετέλεσε μαθητής του Κωνσταντίνου Κούμα και συνεχιστής του διδακτικού έργου του δασκάλου του.

Ο **Δανιήλ Σπαρμιώτης,** που δίδαξε στην περίφημη Σχολή της Τσαριτσάνης, και ο **Τιμόθεος Σπαρμιώτης**, που δίδαξε στο Λιβάδι Ολύμπου.

Προσφορά στους εθνικούς αγώνες

Η προσφορά της Μονής στους απελευθερωτικούς αγώνες του Έθνους είναι ιδιαίτερα σημαντική. Κατά τη διάρκεια της τουρκοκρατίας, συνεργάζεται και ενισχύει τους κλέφτες και αρματολούς του Ολύμπου. Έπειτα, οι μοναχοί αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στην προετοιμασία και το ξέσπασμα της πρώτης μεγάλης Επανάστασης του Ολύμπου το 1822. Ενώ, δεν λείπει η παρουσία και η συνδρομή τους κατά τα επαναστατικά κινήματα στην περιοχή της Θεσσαλίας το 1854, το 1878 αλλά και στους Βαλκανικούς Πολέμους του 1912-1913, κατά τους οποίους η περιοχή της Ελασσώνος απελευθερώνεται τελικά από τον τουρκικό ζυγό.

Το πρόγραμμα της Ιεράς Πανηγύρεως

Κυριακή 4 Ιουνίου

7.00 μ.μ. Πα-νη-γυ-ρι-κός Ἑ-σπε-ρι-νός

Δευτέρα 5 Ιουνίου του Αγίου Πνεύματος

7.00 π.μ. Ὄρ-θρος καί πα-νη-γυ-ρι-κή Ἀρ-χι-ε-ρα-τι-κή Θεί-α Λει-τουρ-γί-α.

6.00 μ.μ. Πα-νη-γυ-ρι-κός με-θέ-ορ-τος Ἑ-σπε-ρι-νός καὶ κτι-το-ρι-κό μνη-μό-συ-νο

Για το πρόγραμμα των Ιερών Ακολουθιών μηνός Ιουνίου 2023 πατήστε εδώ

Πηγή/Φωτογραφίες: Ιερά Μονή Σπαρμού Ολύμπου